

**Archiwum
Żydowskiego Instytutu Historycznego
im. E. Ringelbluma**

Spuścizna Klary i Michała Mirskich

S/330

(1924-1926, 1929-1930, 1940-1952, 1954-1969)

Mgr Magdalena Siek

Warszawa 2017

Wstęp

Michał Mirski (właśc. Mojżesz Tabacznik) urodził się 26 marca 1902 r. w Kowlu, jako syn Hersza i Gitli z Tabaczników. Miał wykształcenie średnie. Od 1927 r. należał do Komunistycznej Partii Polski. Za działalność komunistyczną został osadzony na 13 miesięcy w Berezie Kartuskiej (1936-1937). Pracował jako dziennikarz i publicysta, przetłumaczył również na język jidysz „Anty-Dühringa” F. Engelsa. W czasie II wojny światowej przebywał w ZSRR, w 1945 r. wrócił do kraju i podjął pracę w Polskiej Agencji Prasowej. W latach 1945-1949 był przewodniczącym Wojewódzkiego Komitetu Żydowskiego w Łodzi, członkiem Związku Literatów i Dziennikarzy Żydowskich, w latach pięćdziesiątych i sześćdziesiątych członkiem redakcji „Nowych Dróg” i aktywnym działaczem Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów Polskich. Kiedy 22 marca 1945 r. powołano do życia tygodnik „Dos Naje Lebn”, wydawany przez CKŻP i Żydowski Związek Literatów, Dziennikarzy i Artystów, M. Mirskiego wyznaczono na redaktora. Miał wtedy już bogaty dorobek dziennikarski. Przed wojną był m.in. redaktorem pisma KPP „Cum Kamf” (jid. „Do walki”), redaktorem miesięcznika „Iberboj” (jid. „Przebudowa”), a także członkiem redakcji dwutygodnika literackiego „Literatur”. Pracował w „Literarisze Tribune” (jid. „Trybuna literacka”) i „Ziben Tog” (jid. „Siedem dni”). Był jednym z delegatów CKŻP na Światowy Kongres Żydowski w Londynie w 1945 r. i w Montreux w 1948 r. Z powodu antysemitkiej nagonki w 1968 r. wyjechał do Danii, na emigracji działał w Bundzie. Zmarł 7 listopada 1994 r. w Kopenhadze, został pochowany na cmentarzu żydowskim przy ul. Okopowej w Warszawie.

Klara Mirska z domu Fichman (1901-1990), urodziła się w Warszawie w zamożnej rodzinie żydowskiej. W czasie II wojny światowej przebywała w ZSRR, skąd wróciła w 1945 r. Współpracowała z CZKH, w 1980 r. opublikowała „W cieniu wiecznego strachu”. W 1968 r., wraz z mężem, wyemigrowała do Danii. Zmarła 9 stycznia 1990 r. Została pochowana na cmentarzu żydowskim przy ul. Okopowej w Warszawie obok córki Mai Zelman (1927-1964).

W spuściźnie Mirskich znalazły się dokumenty osobiste, korespondencja prywatna z rodziną i przyjaciółmi, wspomnienia i relacje z działalności w KPP i CISZO oraz utwory literackie i adaptacje dramatów autorstwa Michała Mirskiego. Do wybranych jednostek archiwalnych został sporządzony indeks osób.

Wykaz skrótów:

b.d. – brak daty

CKŻP – Centralny Komitet Żydów Polskich

CŻKH – Centralna Żydowska Komisja Historyczna

l. - luźne

mps - maszynopis

rkps – rękopis

s. – strony

j. ang. – język angielski

j. jid. – język jidysz

j. pol. – język polski

j. ros. – język rosyjski

INWENTARZ:

1. Michał Mirski. Dokumenty osobiste. Odpis dokumentów osobistych, odpisy zaświadczeń o obytych kursach, zaświadczenia pracy, legitymacje, delegacje służbowe, zaproszenia.
b.d., 1924, 1926, 1929, 1930, 1940-1945, 1950, 1957, rkps, mps, druk, j. pol., j. ros.,
2. Klara Mirska. Dokumenty osobiste. Zaświadczenia inwalidzkie, oświadczenia o pracy, odpis świadectwa urodzenia, wypis z aktu urodzenia Zelman Gabrieli, legitymacje.
b.d., 1924, 1925, 1951, 1952, 1961, rkps, mps, druk, j. pol., l., s.
3. Michał Mirski. Relacje (działalność KPP i CISZO), przemówienia.
b.d., 1963-1964, 1966, mps, j. pol., l., s.
4. Klara Mirska. Relacja o działalności CISZO.
1966, mps, j. pol., l., s. 11.
5. Michał Mirski. Wspomnienia. Cz. I.
b.d., mps, j. pol., poszyt, s.
6. Michał Mirski. Wspomnienia. Cz. II.
b.d., mps, j. pol., poszyt, s.
7. Klara Mirska. Kronika.
b.d., mps, j. pol., l., s.
8. Michał Mirski. Korespondencja. (indeks osób)
1946-1950, 1955-1959, rkps, mps, j. jid., j. pol., j. ros., l., s.
9. Michał Mirski. Korespondencja. (indeks osób)
1960-1962, rkps, mps, j. ang., j. jid., j. pol., j. jid., l., s.
10. Michał Mirski. Korespondencja. (indeks osób)
1963-1965, rkps, mps, j. ang., j. jid., j. pol., j. ros., l., s.
11. Michał Mirski. Korespondencja. (indeks osób)
1966-1969, rkps, druk, j. jid., j. pol., j. ros., l., s.
12. Michał Mirski. Korespondencja. Adolf Berman, Marek Schüler, Józef Keksztas (Keksztajn).
1956, 1959, 1961-1969, rkps, j. pol., l., s.

13. Klara Mirska. Korespondencja. (indeks osób)
1948, 1959, 1961-1965, 1968-1969, rkps, mps, j. jid., j. pol., l., s.
14. Michał i Klara Mirscy. Korespondencja wspólna. (indeks osób)
1947-1949, 1957-1961, rkps, mps, j. ang., j. jid., j. pol., j. ros., l., s.
15. Michał i Klara Mirscy. Korespondencja wspólna. (indeks osób)
1962-1964, rkps, mps, druk, j. ang., j. jid., j. pol., j. ros., l., s.
16. Michał i Klara Mirscy. Korespondencja wspólna. (indeks osób)
1965, rkps, mps, j. ang., j. jid., j. pol., j. ros., l., s.
17. Michał i Klara Mirscy. Korespondencja wspólna. (indeks osób)
1966-1969, rkps, mps, j. ang., j. jid., j. pol., j. ros., l., s.
18. Michał i Klara Mirscy. Korespondencja rodzinna.
1961-1962, 1964-1966, rkps, j. jid., j. pol., l. s.
19. Michał i Klara Mirscy. Korespondencja rodzinna.
1967-1969, rkps, j. jid., j. pol., l., s.
20. Michał i Klara Mirscy. Korespondencja. Puste koperty.
b.d., 1956-1969, rkps, j. pol., l., s.
21. Michał Mirski. Utwory literackie. Dramat „Jefte”.
b.d., rkps, j. jid., j. pol. poszyt, s.
22. Michał Mirski. Utwory literackie. Dramat „Rachunek”.
b.d., mps, j. pol., poszyt, s.
23. Michał Mirski. Utwory literackie. Wiersze.
b.d., mps, j. pol., l., s.
24. Michał Mirski. Utwory literackie. Wiersze (brudnopisy).
b.d., mps, j. jid., l., s.
25. Michał Mirski. Recenzje „Biegiem marsz”.
b.d., 1964, mps, j. pol., l., s.
26. Michał Mirski. Adaptacja „Dos harc fun der welt” według I.L. Pereca.
b.d., mps, j. jid., poszyt, s.
27. Michał Mirski. Protokół posiedzenia Miejskiej Rady Narodowej w Łodzi, wyniki ankiety IV Krajowej Rady Partyjnej.
1954, mps, j. pol., l., s.

28. Michał Mirski. Wspomnienia. Dublety.

b.d., mps, j. pol., l., s.

29. Klara Mirska. Kronika. Dublety.

b.d., mps, j. pol., l., s.

Indeks osób:

Altschüller Marek – 11
Bajorskaja – 10
Biderman Dora – 14
Brilliant Fredda – 9
Eckstein D. – 14, 16
Elberg Yehuda – 8, 9, 16
Fiszer Roza (Argentyna) – 10, 13, 14, 16, 17
Goldberg W. – 9, 14
Gorszman Sara – 17
Greblerowa-Szlamkiewicz L. - 8
Jerome Alice – 14, 15
Jerome Victor – 9, 14, 15
Krishtalka S. - 9
Lifszytz Pinchas – 14, 17
Lubomirski - 10
Medem Gina – 8, 10
Merżan Ida – 17
Meyer Dora – 15, 16, 17
Meyer Herschel – 8, 10, 11, 14, 15, 16, 17
Meyer Roza – 17
Ogniewicz Abram – 10, 14, 15, 16, 17
Pękała Eugeniusz - 8
Rabin I. – 9, 10, 11, 15, 16, 17
Rajzer (Buenos Aires) – 15
Ratner Noach (Moskwa) – 8, 9, 13, 10, 15, 16, 17
Rotbaum Jakub – 9, 10, 11
Rylo Fiodor – 9, 10, 11
Segal Hersz – 11, 17
Suhl Yuri - 9

Sztrum Gala i Mordechaj – 17

Szulsztein M. - 8

Tajtelbaum Dora – 8, 10, 14

Waldman B. – 10

Waldman M. – 9, 10, 11, 15, 16

Zelman – 10